

გადაწყვეტილება

შპს „სანტრეიდის“ (ს/ნ 406049903) 2023 წლის 25 დეკემბრის საჩივრის საფუძველზე მოკვლევის დაწყებაზე უარის თქმის შესახებ

1. პროცედურული და ფაქტობრივი გარემოებები

1.1 მომჩივნის პოზიცია

2023 წლის 18 დეკემბერს საქართველოს კონკურენციისა და მომხმარებლის დაცვის სააგენტოში (შემდგომში - „სააგენტო“) წარმოდგენილ იქნა შპს „სანტრეიდის“ (ს/ნ: 406049903) (შემდგომში - შპს „სანტრეიდი“/მომჩივანი) საჩივარი (რეგ. N01/4309) სს „ბაშკირეთის სოდის კომპანიის“ (სახ. რეგისტრაციის N 1020202079479, გადასახადის გადამხდელის N0268008010) (შემდგომში - სს „ბაშკირეთის სოდის კომპანია“/მოპასუხე) მიერ „კონკურენციის შესახებ“ საქართველოს კანონის (შემდგომში - „კანონი“) მე-6 (დომინანტური მდგომარეობის ბოროტად გამოყენება), მე-7 (კონკურენციის შემზღვეველი ხელშეკრულება, გადაწყვეტილება და შეთანხმებული ქმედება) და 11³ (არაკეთილსინდისიერი კონკურენცია) მუხლების შესაძლო დარღვევის თაობაზე. „საჩივრის ფორმის, მისი წარდგენის წესის და საჩივრის დასაშვებობასთან დაკავშირებული პროცედურისა და ვადების დამტკიცების თაობაზე“ სააგენტოს თავმჯდომარის 2020 წლის 23 ოქტომბრის №38 ბრძანებით დამტკიცებული პროცედურის (შემდგომში - „პროცედურა“) შესაბამისად, საჩივრის ფორმალური დასაშვებობის შემოწმების ეტაპზე მომჩივანს დაუდგინდა ხარვეზი საჩივარზე¹, რომელიც აღმოფხვრილ იქნა შპს „სანტრეიდის“ მიერ და 2023 წლის 25 დეკემბერს სააგენტოში მომჩივანმა წარმოადგინა დაზუსტებული საჩივარი (რეგ. №01/4469).

საჩივარში მომჩივანი მიუთითებს, რომ მისი, ისევე, როგორც მოპასუხე ეკონომიკური აგენტის საქმიანობა დაკავშირებულია საკვები სოდის რეალიზაციასთან და მისი კონკურენტი ეკონომიკური აგენტის ქმედებებით მას ადგება ზიანი. კერძოდ, მომჩივნის განცხადებით, მოპასუხე ეკონომიკური აგენტი არის მონოპოლისტი ქართულ ბაზარზე, იგი გარიგებაშია შესული საქართველოში ოპერირებად უმსხვილეს სავაჭრო ქსელებთან და შედეგად, ისინი ყოდიან მხოლოდ მოპასუხის საკვებ სოდას. მომჩივნის განცხადებით, იგი შვიდი წლის განმავლობაში ცდილობდა აღნიშნულ სავაჭრო ქსელებთან შეთანხმებას თავისი პროდუქციის სარეალიზაციოდ შესატანად, თუმცა უშედეგოდ, რაც სწორედ მოპასუხე კომპანიის გავლენითაა განპირობებული. გარდა ამისა, მოპასუხე ეკონომიკური აგენტი არაკეთილსინდისიერი ქმედებებით ცდილობს შპს

¹ სააგენტოს 2023 წლის 18 დეკემბრის N02/3666 წერილი

„სანტრეიდის“, როგორც კონკურენტის ჩამოშორებას და ბაზარზე თავისი წილის კიდევ უფრო გაზრდას. არაკეთილსინდისიერი კონკურენციის ქმედებად კი მომჩივანი უთითებს იმ ფაქტს, რომ სს „ბაშკირეთის სოდის კომპანიის“ მიერ მოხდა სააგენტოში საჩივრის წარდგენა².

მომჩივანს წარმოდგენილი აქვს საბაჟო იმპორტის სტატისტიკა, რომელზე დაყრდნობითაც იგი ამტკიცებს, რომ მოპასუხე ეკონომიკურ აგენტს ბაზარზე უკავია დომინანტური მდგომარეობა. ამასთან, მომჩივნის მიერ დომინანტური მდგომარეობის ბოროტად გამოყენების მტკიცებულების სახით, ასევე, წარმოდგენილია ფოტოსურათები სხვადასხვა სავაჭრო ქსელის დახლებიდან, სადაც ასახულია, რომ თაროების უდიდესი ნაწილი დაკავებული აქვს მოპასუხე კომპანიის საკვებ სოდს. მომჩივნის მოსაზრებით, აღნიშნული სწორედ იმაზე მიუთითებს, რომ მოპასუხე კომპანია არის მონოპოლისტი ქართულ ბაზარზე და მასსა და საქართველოში არსებულ სავაჭრო ქსელებს შორის არსებობს გარიგება, რომლის გამოც ამ ქსელებში არ დაიშვება სხვა კომპანიის პროდუქცია (საკვები სოდა).

მომჩივანი ასევე, უთითებს სავარაუდო ზიანის ოდენობას, რომელიც მოპასუხის ქმედებების გამო მიადგა. ზიანის ოდენობა მომჩივანს დათვლილი აქვს შესაძლო მიუღებელი შემოსავლის მიხედვით, რომელიც დაანგარიშებულია იმ რეალიზაციის საშუალო მაჩვენებლის გათვალისწინებით, რომელსაც მოახდენდა შპს „სანტრეიდი“ საკვები სოდის აღნიშნულ ქსელებში შეტანის შემთხვევაში.

მომჩივანი საჩივარში, ასევე, განსაზღვრავს ბაზრის პროდუქციულ და გეოგრაფიულ საზღვრებს. იგი ბაზრის პროდუქციულ საზღვრად მიიჩნევს საკვები სოდის ბაზარს, რადგან მისი ანალოგიური პროდუქტი დღეისათვის არ არის ბაზარზე ხელმისაწვდომი საბოლოო მომხმარებლისათვის, გეოგრაფიულ საზღვრად კი მიუთითებს საქართველოს ტერიტორიას.

ამასთან, მომჩივანი მიუთითებს მოპასუხის მხრიდან არაკეთილსინდისიერი კონკურენციის განხორციელებაზე, რაც გამოიხატება ეკონომიკური აგენტის მიერ კონკურენტის რეპუტაციის შელახვაში (საწარმოზე, პროდუქციაზე, სამეწარმეო საქმიანობასა და სავაჭრო საქმიანობაზე არასწორი წარმოდგენის შექმნა), მის უსაფუძვლო კრიტიკასა ან დისკრედიტაციაში. მომჩივნის მითითებით, მოპასუხე სააგენტოში წარმოდგენილი საჩივრის მეშვეობით ცდილობს ხელში ჩაიგდოს მისი საწარმოო ან სავაჭრო ინფორმაცია და კომერციული საიდუმლოება (*კერძოდ, „კარფურის“ სავაჭრო ქსელთან თანამშრომლობის პირობები*), ინფორმაციის მფლობელის თანხმობის გარეშე მიიღოს, გამოიყენოს და გაავრცელოს ეს ინფორმაცია, რათა ჩამოიშოროს კონკურენტი. ასევე, შპს „სანტრეიდის“ განცხადებით, მოპასუხის მხრიდან ადგილი აქვს მისი საქონლის ფორმის, შეფუთვისა და გარეგნული იერსახის მითვისებას.

1.2 მოპასუხის პოზიცია

სააგენტოს 2023 წლის 27 დეკემბრის წერილით (რეგ. N02/3777) საჩივარი თანდართულ დოკუმენტაციასთან ერთად გადაეგზავნა მოპასუხედ დასახელებულ სს „ბაშკირეთის სოდის კომპანიას“.

² სს „ბაშკირეთის სოდის კომპანიის“ 2023 წლის 2 ოქტომბრის N01/3301 საჩივარი, რომლის საფუძველზეც სააგენტოში მიმდინარეობს საქმის მოკვლევა შპს „სანტრეიდის“ მხრიდან „კონკურენციის შესახებ“ საქართველოს კანონის 11³ მუხლის სავარაუდო დარღვევის შესახებ.

მოპასუხე ეკონომიკურმა აგენტმა 2024 წლის 11 იანვარს (რეგ. N01/142) სააგენტოში წარმოადგინა წერილობითი პოზიცია განსახილველ საჩივართან დაკავშირებით.

მოპასუხე მიუთითებს, რომ საქართველოს კონკურენციის კანონმდებლობა არ კრძალავს ბაზარზე დომინანტური მდგომარეობის დაკავებას, იგი აკრძალავს ადგენს მხოლოდ იმ შემთხვევისათვის, როდესაც სახეზეა ამგვარი მდგომარეობის ბოროტად გამოყენების ფაქტი. მოპასუხის პოზიციით სს „ბაშკირეთის სოდის კომპანიის“ მხრიდან კანონის მე-6 მუხლის არცერთი პუნქტი არ დარღვეულა. მოპასუხე მომჩივნისთვის მსხვილი სავაჭრო ქსელების მხრიდან უარის თქმასთან დაკავშირებით მიუთითებს სახელშეკრულებო თავისუფლების პრინციპზე და აცხადებს, რომ ხელშეკრულების თავისუფლების პრინციპი მოიცავს როგორც ხელშეკრულების დადების, ასევე, მისი შინაარსის განსაზღვრის თავისუფლებას. მოპასუხის მითითებით, მხარეს შეუძლია დადოს ან არ დადოს კონკრეტული ხელშეკრულება და ურთიერთშეთანხმებით განსაზღვროს მისი პირობები.

რაც შეეხება მომჩივნის მითითებას კანონის 11³ მუხლის დარღვევაზე, მოპასუხე მიუთითებს, რომ მისი მხრიდან ადგილი არ აქვს არაკეთილსინდისიერი კონკურენციის განხორციელებას. ამასთან, მიუთითებს, რომ სს „ბაშკირეთის სოდის კომპანიის“ მხრიდან შპს „სანტრეიდი“ მიმართ საჩივრის შეტანა ემსახურებოდა მხოლოდ მომჩივნის მხრიდან სს „ბაშკირეთის სოდის კომპანიის“ სასაქონლო ნიშნის მსგავსი შეფუთვის გამოყენების აღკვეთას. მოპასუხე კიდევ ერთხელ აცხადებს, რომ შპს „სანტრეიდი“ უსამართლოდ და განზრახ იყენებს სს „ბაშკირეთის სოდის კომპანიის“ საკვები სოდის შეფუთვის მსგავს შეფუთვის მომხმარებლის შეცდომაში შეყვანის მიზნით.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სს „ბაშკირეთის სოდის კომპანია“ არ ეთანხმება მომჩივნის მიერ წარმოდგენილ საჩივარს. მოპასუხის პოზიციით საჩივრის საფუძველზე არ უნდა დაიწყოს მოკვლევა.

1.3. მომჩივნისგან დამატებით მიღებული ინფორმაცია

გამომდინარე იქედან, რომ მომჩივანი საჩივრის შესაბამის გრაფაში უთითებდა კანონის მე-6 და 11³ მუხლების სავარაუდო დარღვევაზე, ხოლო საქმის გარემოებების აღწერის გრაფაში ასევე, მიუთითებდა გარკვეულ „გარიგებაზე“, სააგენტოს 2024 წლის 12 იანვრის №02/140 წერილით ეთხოვა საჩივარში მითითებული გარემოებების დაზუსტება, კერძოდ, სხვა საკითხებთან ერთად მოთხოვნილ იქნა ინფორმაცია, კონკრეტულად რომელ სუბიექტებს შორის ჰქონდა გარიგებას ადგილი და თუ ასეთი შეთანხმება არსებობდა, მომჩივანს ეთხოვა, დაეზუსტებინა მოპასუხეთა წრე. გარდა ამისა, მომჩივანს ეთხოვა განემარტა, თუ რა ქმედებებს მიიჩნევდა დომინანტური მდგომარეობის ბოროტად გამოყენებად, ასევე წარმოედგინა მის ხელთ არსებული ნებისმიერი სახის მტკიცებულება მოპასუხის მიერ არაკეთილსინდისიერი კონკურენციის განხორციელების დასადასტურებლად.

2024 წლის 22 იანვრის N01/329 წერილით მომჩივნის მიერ სააგენტოსთვის მოწოდებულ იქნა დამატებითი ინფორმაცია. კერძოდ, მომჩივნის მოსაზრებით, კანონის მე-7 მუხლის სავარაუდო დარღვევაზე მიუთითებს თავად ის ფაქტი, რომ მათ პროდუქციას არ უშვებენ გარკვეულ სავაჭრო ქსელებში. თუმცა აღნიშნულთან დაკავშირებით სხვა სახის ინფორმაცია ან/და მტკიცებულება მომჩივნის მიერ არ წარმოდგენილა. მომჩივანი მის მიერ წარმოდგენილ წერილში მიუთითებს, რომ

მტკიცებულებების არქონის გამო მხარეებად ვერ ჩართავს სავაჭრო ქსელებს და, შესაბამისად, ვერ გამოიყენებს კანონის მე-7 მუხლს.

დომინანტური მდგომარეობის ბოროტად გამოყენებასთან დაკავშირებით, მომჩივანი მიუთითებს იმ ფაქტს, რომ მათ პროდუქციას არ უშვებენ გარკვეულ სავაჭრო ქსელებში, რათა მოპასუხისთვის არ მოხდეს კონკურენციის გაწევა. მომჩივნის აზრით, განსახილველ შემთხვევაში კონკურენცია იზღუდება იმის გამო, რომ მოპასუხეს დომინანტური მდგომარეობა აქვს ბაზარზე.

სააგენტოს მიერ შპს „სანტრეიდისგან“ ასევე მოთხოვნილი იყო სავაჭრო ქსელების მხრიდან მომჩივნის კომერციულ შეთავაზებაზე უარის თქმის დამადასტურებელი მტკიცებულებები, რასთან დაკავშირებითაც მომჩივანი განმარტავს, რომ სავაჭრო ქსელებისგან წერილობით მიღებული უარი არ აქვს, ვინაიდან კომუნიკაციას სატელეფონო ზარების მეშვეობით ამყარებდნენ. აღნიშნული კომუნიკაციისას კი ქსელის წარმომადგენლების მხრიდან ხდებოდა გაცხადება, რომ „სოდის თარო არის დაკავებული და ამის გამო სხვა პროდუქციას ისინი არ განიხილავენ“ - აღნიშნული სიტყვების დამადასტურებელ მტკიცებულებად მომჩივანი მიუთითებს ფოტო-მასალაზე, სადაც ასახულია სხვადასხვა სავაჭრო ქსელის თაროები (მათზე განლაგებული სოდის პროდუქცია). მომჩივანმა დამატებით დააზუსტა, რომ მე-6 მუხლთან მიმართებით იგი დავობს „ა“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებულ შესყიდვის ან გაყიდვის არასამართლიანი ფასის ან სხვა არასამართლიანი სავაჭრო პირობების პირდაპირ ან არაპირდაპირ დადგენის (ფიქსირების) თაობაზე. კერძოდ, მომჩივნის მოსაზრებით, არასამართლიან სავაჭრო პირობას წარმოადგენს სწორედ ის ფაქტი, რომ მომჩივნის პროდუქციას სარეალიზაციოდ არ უშვებენ გარკვეულ სავაჭრო ქსელებში.

რაც შეეხება კანონის 11³ მუხლის სავარაუდო დარღვევის დამადასტურებელი სათანადო მტკიცებულებების წარმოდგენას, მომჩივანი კიდევ ერთხელ უსვამს ხაზს, იმას რომ თავად სს „ბაშკირეთის სოდის კომპანიის“ მიერ სააგენტოში წარდგენილი საჩივარი წარმოადგენს აღნიშნულის მტკიცებულებას და იგი ემსახურება მომჩივნის რეპუტაციის შელახვას, უსაფუძვლო კრიტიკასა და დისკრედიტაციას, რის დასადასტურებლადაც დანართის სახით წერილს დაურთო თავად სს „ბაშკირეთის სოდის კომპანიის“ 2023 წლის 2 ოქტომბრის N01/3301 საჩივარი.

2. ნორმატიული რეგულირება

2.1. მატერიალური ნაწილი

საქართველოს კონსტიტუციის მე-6 მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად, სახელმწიფო ზრუნავს თავისუფალი და ღია ეკონომიკის, თავისუფალი მეწარმეობისა და კონკურენციის განვითარებაზე.

კანონის პირველი მუხლით, კანონის რეგულირების სფეროდ განისაზღვრება თავისუფალი და სამართლიანი კონკურენციის არამართლზომიერი შეზღუდვისაგან დაცვის პრინციპების დადგენა, რაც, თავის მხრივ, თავისუფალი ვაჭრობისა და კონკურენტუნარიანი ბაზრის განვითარების საფუძველია.

აღნიშნულის საფუძველზე, მე-2 მუხლით კონკრეტდება კანონის მიზანი: საქართველოში ბაზრის ლიბერალიზაციის, თავისუფალი ვაჭრობისა და კონკურენციის ხელშეწყობა.

კანონის მე-3 მუხლის „ი“ ქვეპუნქტი განმარტავს „დომინანტურ მდგომარეობას“. დომინანტური მდგომარეობა არის შესაბამის ბაზარზე მოქმედი ეკონომიკური აგენტის/ეკონომიკური აგენტების ისეთი მდგომარეობა, რომელიც მას/მათ საშუალებას აძლევს, იმოქმედოს/იმოქმედონ კონკურენტი ეკონომიკური აგენტებისგან, მიწოდებლებისგან, კლიენტებისა და საბოლოო მომხმარებლებისგან დამოუკიდებლად, არსებითი გავლენა მოახდინოს/მოახდინონ შესაბამის ბაზარზე საქონლის მიმოქცევის საერთო პირობებზე და შეზღუდოს/შეზღუდონ კონკურენცია. თუკი სხვა მტკიცებულებები არ არსებობს, ეკონომიკური აგენტი/ეკონომიკური აგენტები არ ჩაითვლება/არ ჩაითვლებიან დომინანტური მდგომარეობის მქონედ/მქონეებად, თუ შესაბამის ბაზარზე მისი/მათი წილი 40 პროცენტს არ აღემატება. ორი ან ორზე მეტი ეკონომიკური აგენტიდან თითოეული ჩაითვლება დომინანტური მდგომარეობის მქონედ, თუ ისინი არ განიცდიან მნიშვნელოვან კონკურენციას განსახილველი ჯგუფის შიგნით და მის მიღმა შესაბამის ბაზარზე მოქმედი ეკონომიკური აგენტებისგან, ნედლეულის წყაროს და გასაღების ბაზრის შეზღუდული ხელმისაწვდომობის, შესაბამის ბაზარზე შესვლის ბარიერებისა და საბაზრო ძალაუფლების განმსაზღვრელი სხვა ფაქტორების გათვალისწინებით, ამასთანავე:

ა) არაუმეტეს 3 ეკონომიკური აგენტის ერთობლივი წილი 50 პროცენტს აღემატება, ამასთანავე, თითოეულის საბაზრო წილი არანაკლებ 15 პროცენტია;

ბ) არაუმეტეს 5 ყველაზე მნიშვნელოვანი წილის მქონე ეკონომიკური აგენტის ერთობლივი წილი 80 პროცენტს აღემატება, ამასთანავე, თითოეულის საბაზრო წილი არანაკლებ 15 პროცენტია.

კანონის მე-6 მუხლის თანახმად, კი, აკრძალულია დომინანტური მდგომარეობის ბოროტად გამოყენება, ხოლო ასეთად შეიძლება ჩაითვალოს შემდეგი ქმედებები:

ა) შესყიდვის ან გაყიდვის არასამართლიანი ფასის ან სხვა არასამართლიანი სავაჭრო პირობების პირდაპირ ან არაპირდაპირ დადგენა (ფიქსირება);

ბ) წარმოების, ბაზრის, ან ტექნოლოგიური განვითარების მომხმარებლების ინტერესების საზიანოდ შეზღუდვა;

გ) გარკვეული სავაჭრო პარტნიორებისთვის იდენტურ ტრანზაქციაზე განსხვავებული პირობების დაწესება, რითაც ხდება მათი არაკონკურენტულ მდგომარეობაში ჩაყენება;

დ) გარიგების დასადებად მხარისთვის ისეთი დამატებითი პირობის დადგენა/ვალდებულების დაკისრება, რომელიც არც საგნობრივად და არც კომერციულად დაკავშირებული არ არის გარიგების საგანთან, და სხვა.

კანონის მე-7 მუხლის შესაბამისად, აკრძალულია, ეკონომიკურ აგენტებს შორის ან ეკონომიკურ აგენტთა ასოციაციის ფარგლებში დაიდოს ისეთი ხელშეკრულება, მიღებულ იქნეს ისეთი გადაწყვეტილება ან განხორციელდეს ისეთი შეთანხმებული ქმედება, რომლის მიზანია ან შედეგია შესაბამის ბაზარზე კონკურენციის შეზღუდვა, დაუშვებლობა ან/და აკრძალვა (შემდგომ – შეთანხმება), კერძოდ:

ა) შესყიდვის ან გაყიდვის ფასის ან სხვა სავაჭრო პირობების პირდაპირ ან არაპირდაპირ დადგენა (ფიქსირება);

ბ) წარმოების, ბაზრის, ტექნოლოგიური განვითარების ან ინვესტიციების შეზღუდვა;

გ) ბაზრების ან მიწოდების წყაროების მომხმარებლის, ტერიტორიული ან სხვა ნიშნით განაწილება;

დ) გარკვეული სავაჭრო პარტნიორებისთვის იდენტურ ტრანზაქციებზე განსხვავებული პირობების დაწესება, რითაც ხდება მათი არაკონკურენტულ მდგომარეობაში ჩაყენება;

ე) გარიგების დასადებად მხარისთვის ისეთი დამატებითი პირობის დადგენა/ვალდებულების დაკისრება, რომელსაც გარიგების საგანთან საგნობრივი და კომერციული კავშირი არ აქვს.

კანონის მე-11³ მუხლის თანახმად, არაკეთილსინდისიერი კონკურენცია დაუშვებელია. ხოლო არაკეთილსინდისიერ კონკურენციად მიიჩნევა ეკონომიკური აგენტის ისეთი ქმედება, რომელიც ეწინააღმდეგება საქმიანი ეთიკის ნორმებს და ლახავს კონკურენტისა და მომხმარებლის ინტერესებს, მაგალითად:

ა) კომუნიკაციის ნებისმიერი საშუალების გამოყენებით (მათ შორის, არასათანადო, არაკეთილსინდისიერი, არასარწმუნო ან აშკარად ყალბი რეკლამის მეშვეობით) საქონლის თაობაზე ისეთი ინფორმაციის გადაცემა, რომელიც მომხმარებელს არასწორ წარმოდგენას უქმნის და გარკვეული ეკონომიკური ქმედებისკენ უბიძგებს;

ბ) ეკონომიკური აგენტის მიერ მხარის შეცდომაში შესაყვანად გარიგების ნამდვილი მიზნის დამალვა და ამით კონკურენციაში უპირატესობის მოპოვება;

გ) ეკონომიკური აგენტის მიერ კონკურენტის რეპუტაციის შელახვა (საწარმოზე, პროდუქციაზე, სამეწარმეო საქმიანობასა და სავაჭრო საქმიანობაზე არასწორი წარმოდგენის შექმნა), მისი უსაფუძვლო კრიტიკა ან დისკრედიტაცია;

დ) კონკურენტის ან მესამე პირის საქონლის ფორმის, შეფუთვის ან გარეგნული იერსახის მითვისება;

ე) სამეცნიერო-ტექნიკური, საწარმოო ან სავაჭრო ინფორმაციის ან კომერციული საიდუმლოების მისი მფლობელის თანხმობის გარეშე მიღება, მოპოვება, გამოყენება ან გავრცელება;

ვ) შემსყიდველის, მიმწოდებლის, მისი თანამშრომლის ან გადაწყვეტილების მიღების უფლებამოსილების მქონე პირის მოსყიდვა, რათა მან დამქირავებლის ინტერესების საწინააღმდეგოდ იმოქმედოს ან უფულებელყოს მომხმარებლის ინტერესები;

ზ) ბოიკოტისკენ მოწოდება.

2.2. პროცედურული ნაწილი

კანონის 22-ე მუხლის მე-2 პუნქტის თანახმად, სააგენტოში საჩივრის წარდგენის უფლება აქვს მომჩივანს, რომელიც მხარედ განიხილება. მან სააგენტოში საჩივართან ერთად უნდა წარადგინოს მტკიცებულებები და მასვე ეკისრება მტკიცების ტვირთი.

კანონის მე-18 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის მიხედვით, სააგენტო უფლებამოსილია განახორციელოს საქმის მოკვლევა წარდგენილი საჩივრის საფუძველზე ან საკუთარი ინიციატივით.

კონკურენციის სააგენტოს თავმჯდომარის 2020 წლის 23 ოქტომბრის №38 ბრძანებით დამტკიცებული „საჩივრის ფორმა, მისი წარდგენის წესი და საჩივრის დასაშვებობასთან დაკავშირებული პროცედურების და ვადების“ (შემდგომში - პროცედურა) მე-7 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, სააგენტო საჩივრის მატერიალურ დასაშვებობას და მის საფუძველზე საქმის მოკვლევის დაწყების მიზანშეწონილობას შეისწავლის საჩივრის სრულყოფილი სახით რეგისტრაციიდან 30 სამუშაო დღის ვადაში. საქმის სირთულიდან გამომდინარე, ეს ვადა შეიძლება გაგრძელდეს არაუმეტეს 15 სამუშაო

დღით. ხოლო მე-13 მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად, სააგენტოს აღნიშნულ ვადაში გამოაქვს ერთ-ერთი შემდეგი გადაწყვეტილება: საჩივრის დასაშვებად ცნობის და საქმის მოკვლევის დაწყების შესახებ ან საჩივრის დაუშვებლად ცნობისა და საქმის მოკვლევის დაწყებაზე უარის თქმის შესახებ.

პროცედურის მე-13 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, ზემოაღნიშნულ მატერიალური დასაშვებობის შემოწმებისათვის განსაზღვრულ ვადაში სააგენტო შეისწავლის მხარეთა მიერ წარმოდგენილ ინფორმაციას, მტკიცებულებებს, დამატებით მოძიებულ ინფორმაციას და ახდენს მათ ურთიერთშეჯერებას. სააგენტო ასევე აანალიზებს, ხომ არ არსებობს საქმის მოკვლევის დაწყებაზე უარის თქმის კანონმდებლობით განსაზღვრული საფუძვლები და წარმოიშვება თუ არა გონივრული ეჭვი სავარაუდო დარღვევის არსებობის თაობაზე. ამდენად, საქმის მოკვლევის დაწყების საფუძველია სააგენტოს გონივრული ეჭვი კანონის შესაბამისი მუხლის დარღვევის შესახებ. რაც შეეხება საქმის მოკვლევის დაწყებაზე უარის თქმის საფუძვლებს, ისინი გაწერილია კანონის 24-ე მუხლსა და პროცედურის მე-13 მუხლში.

საქმის მოკვლევის დაწყებაზე უარის თქმის შესახებ სააგენტოს გადაწყვეტილება საჩივრდება კანონის 33² მუხლით დადგენილი წესით, თბილისის საქალაქო სასამართლოში.

3. სამოტივაციო ნაწილი

3.1. ზოგადი მიმოხილვა

სააგენტო უფლებამოსილია, საქმის მოკვლევა დაიწყოს საჩივრის საფუძველზე ან საკუთარი ინიციატივით.

კანონის სავარაუდო დარღვევის შესახებ საჩივრის მიღების შემდგომ სააგენტო კანონმდებლობით დადგენილ ვადებში ამოწმებს საჩივრის ფორმალურ და მატერიალურ შესაბამისობას კონკურენციის კანონმდებლობასთან. პროცედურის მე-6 მუხლის პირველი პუნქტის შესაბამისად, სააგენტო საჩივრის მიღებიდან 3 სამუშაო დღის ვადაში ამოწმებს საჩივრის ფორმალურ შესაბამისობას კანონით, პროცედურის მე-5 მუხლითა და დანართით გათვალისწინებულ მოთხოვნებთან. ფორმალური შესაბამისობის დადგენა გულისხმობს იმის შემოწმებას, თუ რამდენად სრულყოფილად არის შევსებული/წარმოდგენილი საჩივარი, ხოლო მატერიალური დასაშვებობის ეტაპზე (მოწმდება სრულყოფილი საჩივრის წარმოდგენიდან 30 სამუშაო დღეში, რომელიც შესაძლებელია გაგრძელდეს არაუმეტეს 15 სამუშაო დღით) სააგენტო იკვლევს, არსებობს თუ არა საჩივრის საფუძველზე საქმის მოკვლევის დაწყებაზე უარის თქმის კანონმდებლობით განსაზღვრული საფუძვლები, სახეზეა თუ არა მხარის მიერ მითითებული ნორმის შემადგენლობა და წარმოიშობა თუ არა გონივრული ეჭვი სავარაუდო დარღვევის არსებობის თაობაზე.

სააგენტო გადაწყვეტილებას საჩივრის დასაშვებად ცნობისა და საქმის მოკვლევის დაწყების ან საჩივრის დაუშვებლად ცნობისა და საქმის მოკვლევაზე უარის თქმის შესახებ იღებს ზემოთ აღნიშნული ფორმალური და მატერიალური დასაშვებობის სტანდარტის მოთხოვნებთან მიმართებით საჩივრის ყოველმხრივი ანალიზის შედეგად.

შესაბამისად, მატერიალური დასაშვებობის ეტაპზე სააგენტო მოკვლევის დაწყების საფუძვლის შემოწმების მიზნით უფლებამოსილია „პროცედურის“ მე-7 მუხლის მე-3 პუნქტის შესაბამისად მომჩივნისგან/მოპასუხისგან გამოითხოვოს დამატებითი ინფორმაცია/დოკუმენტი. აღნიშნული ინფორმაციის დამუშავების შედეგად, საბოლოოდ, ფასდება მომჩივნის/მოპასუხის მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებები, არგუმენტები და მტკიცებულებები, ისევე, როგორც საჯარო წყაროებიდან მოპოვებული საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე სხვა ნებისმიერი ინფორმაცია. საჭიროების შემთხვევაში, სააგენტოს, საქმის მოკვლევის დაწყების თაობაზე გადაწყვეტილების მიღების პროცესში, დასაშვებობის საკითხის გადაწყვეტამდე, ასევე, შეუძლია გამოითხოვოს ინფორმაცია მესამე პირებისგან. აღნიშნული ღონისძიებების შედეგად თავმოყრილი ინფორმაციის კომპლექსური ანალიზის საფუძველზე კი სააგენტო ადგენს, აკმაყოფილებს თუ არა საჩივარი გონივრული ეჭვის სტანდარტს და აღნიშნულის შესაბამისად მიიღება გადაწყვეტილება საჩივრის დასაშვებობისა თუ დაუშვებლობის შესახებ³.

ამდენად, საქმის მოკვლევის დაწყებისათვის მნიშვნელოვანია გონივრული ეჭვის არსებობა კანონის შესაბამისი მუხლის დარღვევის შესახებ. საქართველოს კონკურენციის კანონმდებლობა არ იძლევა გონივრული ეჭვის ცნების ლეგალურ დეფინიციას. დასაშვებობასთან დაკავშირებით გადაწყვეტილების მიღების პროცესში გონივრული ეჭვის განსაზღვრისას სააგენტო ხელმძღვანელობს ევროკომისიისა და ევროპის მართლმსაჯულების სასამართლოს მიერ ჩამოყალიბებული პრაქტიკით. ევროკავშირის ფუნქციონირების შესახებ შეთანხმების (შემდგომში - „TFEU“) 101-ე და 102-ე მუხლების შესაბამისად პროცედურების წარმართვის საუკეთესო პრაქტიკის შესახებ ევროკომისიის ნოტა განმარტავს, რომ კონკურენციის სამართლის ყველა საქმე, მიუხედავად მათი დაწყების საფუძვლებისა, გადის პირველადი შეფასების ფაზას. ამ სტადიაზე კომისია ამოწმებს, თუ რამდენად არის მიზანშეწონილი საქმეზე შემდგომი მოკვლევის გაგრძელება⁴. ასევე, პრაქტიკაში, პირველადი შეფასებების სისტემა ნიშნავს, რომ ზოგიერთი საქმე წყდება წარმოების ძალიან ადრეულ ეტაპზე, რადგან ამ საქმეებზე შემდგომი მოკვლევის გაგრძელება არ არის გონივრული⁵. მართლმსაჯულების სასამართლოს განმარტებით, კომისია აღჭურვილია უფლებამოსილებით, ევროპული კავშირის სამართლით მისთვის დაკისრებული ვალდებულებების გათვალისწინებით, დამოუკიდებლად განსაზღვროს მის წინაშე არსებული საჩივრებიდან, რომელ შემთხვევაშია მიზანშეწონილი და გონივრული საქმეზე შემდგომი მოკვლევის გაგრძელება⁶.

³ საქართველოს კონკურენციის სააგენტოს თავმჯდომარის 2021 წლის 09 აგვისტოს №04/121 გადაწყვეტილება („სადაზღვევო კომპანია უნისონის საქმე“) გვ. 10

⁴ Commission notice on best practices for the conduct of proceedings concerning Articles 101 and 102 TFEU (ob. http://ec.europa.eu/competition/consultations/2010_best_practices/best_practice_articles.pdf), §11.

⁵ იქვე, § 12

⁶ ECJ Case T-24/90, 18.09.1992, § 77. ob. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:61990TC0024>

პირველ რიგში, ხაზი უნდა გაესვას იმ ფაქტს, რომ სააგენტოსთვის მნიშვნელოვანია შეზღუდული ადმინისტრაციული რესურსების მობილიზება ისეთ საქმეებზე, სადაც მოკვლევის შედეგად მეტად სავარაუდოა სამართალდარღვევის დადგენა⁷.

კანონის 22-ე მუხლის მე-2 პუნქტის თანახმად, მომჩივანი განიხილება მხარედ და მას ეკისრება მტკიცების ტვირთი. მომჩივანს აქვს შესაბამისი მტკიცებულებების წარმოდგენის ვალდებულება. ეს იმას ნიშნავს, რომ თავად მომჩივანი განსაზღვრავს განსახილველ საკითხთა წრეს, ირჩევს სათანადო მოპასუხეს, უთითებს კონკურენციის კანონმდებლობის დარღვევის სახეს და ატარებს როგორც მოპასუხის სათანადოობის, ისე დარღვევის ფაქტის არსებობის დადასტურების რისკს.⁸

შპს „სანტრეიდის“ დაზუსტებული საჩივარში საუბარია მე-6 მუხლის მე-2 პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტითა და 11³ მუხლის მე-2 პუნქტის „გ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებულ დარღვევაზე. ხოლო მე-7 მუხლით გათვალისწინებული ქმედების ნაწილში თავად განაცხადა, რომ შესაბამისი შემადგენლობისა და მტკიცებულებების არარსებობის გამო ვერ გამოიყენებდა აღნიშნულ მუხლს. ამდენად, საჩივრის დასაშვებად ცნობისა და მოკვლევის დაწყება/არდაწყების თაობაზე გადაწყვეტილების მისაღებად, საჭიროა მხარის მიერ მითითებულ მუხლებთან მიმართებაში შეფასდეს არსებული პრეტენზიის დასაბუთებულობა და გონივრული ეჭვის წარმოშობის საკითხი.

3.2 შეფასება კანონის მე-6 მუხლის სავარაუდო დარღვევასთან მიმართებით

კანონის მე-6 მუხლის შესაბამისად, ერთი ან რამდენიმე ეკონომიკური აგენტის მიერ დომინანტური მდგომარეობის ბოროტად გამოყენება დაუშვებელია. ამავე მუხლის მე-2 პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, დომინანტური მდგომარეობის ბოროტად გამოყენებად შეიძლება ჩაითვალოს შესყიდვის ან გაყიდვის არასამართლიანი ფასის ან სხვა არასამართლიანი სავაჭრო პირობების პირდაპირ ან არაპირდაპირ დადგენა (ფიქსირება).

შესაბამისად, საჩივრის დასაშვებობის ეტაპზე სააგენტო პირველ რიგში ამოწმებს, მოკვლევის დასაწყებად საჩივარში მოყვანილი ფაქტობრივი გარემოებები და მტკიცებულებები აკმაყოფილებენ თუ არა კონკურენციის შესახებ საქართველოს კანონმდებლობის დარღვევასთან დაკავშირებით გონივრული ეჭვის სამართლებრივ სტანდარტს. „კონკურენციის შესახებ“ საქართველოს კანონმდებლობის დარღვევა კი გულისხმობს, რომ საჩივარში მითითებული ქმედება უნდა ეწინააღმდეგებოდეს კანონის რომელიმე ნორმას ან ნორმათა ერთობლიობას. სააგენტო განმარტავს, რომ აღნიშნული უპირველეს ყოვლისა გულისხმობს იმ მატერიალური ნორმის შემადგენლობის არსებობას, რომელიც შესაძლოა ირღვეოდეს საჩივარში მითითებული ქმედების შედეგად და რომელიც მომჩივანს აქვს სადავოდ გამხდარი საჩივრის ფარგლებში. მოცემულ შემთხვევაში, მომჩივანმა დამატებით წარმოდგენილი წერილით დააზუსტა, რომ ადგილი აქვს კანონის მე-6 მუხლის მე-2 პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის სავარაუდო დარღვევის ფაქტს. შესაბამისად, სააგენტო, საჩივრის დასაშვებობის ეტაპზე, მსჯელობს სწორედ ამ მუხლის

⁷ საქართველოს კონკურენციის სააგენტოს თავმჯდომარის 2018 წლის 7 მაისის №04/113 გადაწყვეტილება („გორის ტაქსების საქმე II“), გვ. 10.

⁸ იხ. საქართველოს კონკურენციის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარის 2022 წლის 5 დეკემბრის N04/266 ბრძანებით დამტკიცებული გადაწყვეტილება, გვ.55

კონკრეტული შემადგენლობის არსებობისა და მისი დარღვევის შესახებ გონივრული ეჭვის არსებობის საკითხზე.

ამდენად, ასეთ დროს სააგენტოს მიერ დასაშვებობის თაობაზე გადაწყვეტილების მისაღებად უმნიშვნელოვანესია სადავო ქმედების შინაარსისა და დავის საგნის იდენტიფიცირება⁹.

დასაშვებობის ეტაპზე აუცილებელია არსებობდეს იმის გონივრული ეჭვი, რომ საჩივარში მითითებული ქმედება ექცევა კანონის მე-6 მუხლის დისპოზიციამ. დასახელებული ნორმის დარღვევის გონივრული ეჭვი კი სახეზეა მაშინ, როდესაც არსებობს იმის ალბათობა, რომ: 1) ქმედება ხორციელდება ბაზარზე დომინანტური მდგომარეობის მქონე ეკონომიკური აგენტის მიერ; 2) ეს ქმედება წარმოადგენს შესაბამის ბაზარზე არსებული დომინანტური მდგომარეობის ბოროტად გამოყენებას. ამდენად, გონივრული ეჭვი უნდა არსებობდეს ერთი მხრივ, დომინანტური მდგომარეობის ქონასა და მეორე მხრივ, ისეთი ქმედების განხორციელებასთან მიმართებაში, რომელიც შესაძლოა წარმოადგენდეს ამ მდგომარეობის ბოროტად გამოყენებას. იმისათვის, რომ დადგეს ნორმით გათვალისწინებული იურიდიული შედეგი, საჭიროა ორივე ძირითადი პირობის კუმულატიურად არსებობა. აღნიშნულთაგან რომელიმე წინაპირობის არარსებობის შემთხვევაში კი ბუნებრივია, რომ სააგენტო მოკლებულია შესაძლებლობას, დაიწყოს საქმის მოკვლევა.

აღსანიშნავია, რომ დომინანტური მდგომარეობის ბოროტად გამოყენების აკრძალვის მიზანია მნიშვნელოვანი საბაზრო ძალაუფლების მქონე ეკონომიკური აგენტების ქცევის ჩარჩოებში მოქცევა და კონკურენციის სამართლის ეს მიმართულება არეგულირებს მსხვილი კომპანიების ერთპიროვნულ ქმედებებს. კანონის მე-6 მუხლით გათვალისწინებული ქმედების სუბიექტი შესაძლოა იყოს მხოლოდ დომინანტური მდგომარეობის მქონე ეკონომიკური აგენტი (ინდივიდუალური დომინანტობა) ან აგენტები (ჯგუფური დომინანტობა). ხაზგასასმელია, რომ კანონის მე-6 მუხლით არ იზღუდება დომინანტური მდგომარეობის მოპოვება, არამედ აკრძალულია დომინანტი ეკონომიკური აგენტის ისეთი ცალმხრივი/ერთპიროვნული ქმედებები, რომლებიც მის ბოროტად გამოყენება ჩაითვლება. დომინანტური მდგომარეობის მოპოვება შესაძლებელია ჯანსაღი კონკურენციის პირობებშიც, თუკი შესაბამის ბაზარზე მოქმედი ეკონომიკური აგენტი კონკურენტებზე ეფექტიანად დაგეგმავს საკუთარ საბაზრო სტრატეგიას. შესაბამისად, მხოლოდ დომინანტური მდგომარეობის ქონა დარღვევას არ წარმოადგენს – დარღვევაა აღნიშნული მდგომარეობის ბოროტად გამოყენება. ამასთან, მნიშვნელოვანია ხაზი გაესვას იმ გარემოებას, რომ დომინანტური მდგომარეობის ბოროტად გამოყენება არის ეკონომიკური აგენტ(ებ)ის ერთპიროვნული ქცევა. სწორედ ქმედების ცალმხრივი ხასიათი განასხვავებს დომინანტური მდგომარეობის ბოროტად გამოყენებას კონკურენციის შემზღვეველი შეთანხმებებისგან, რომელიც წინაპირობად სულ მცირე ორი ეკონომიკური აგენტის შეთანხმებულ ქცევას მოიაზრებს. შესაბამისად, თუ სახეზე არ არის კომპანიის „საკუთარი ინიციატივით“ „ერთპიროვნული“ ქმედება, არ არის კანონის მე-6 მუხლის შემადგენლობა.

⁹ საქართველოს კონკურენციის სააგენტოს თავმჯდომარის 2021 წლის 09 აგვისტოს №04/121 გადაწყვეტილება („სადაზღვევო კომპანია უნისონის საქმე“) გვ. 12

აღნიშნულიდან გამომდინარე, მოცემულ ეტაპზე, საქმეში არსებული ფაქტობრივი გარემოებების ანალიზის საფუძველზე სააგენტოს მიზანშეწონილად მიაჩნია ყურადღება გაამახვილოს იმ ფაქტზე, რომ მომჩივნის მითითებით, მოპასუხის მხრიდან დომინანტური მდგომარეობის ბოროტად გამოყენება გამოიხატება იმაში, რომ იგი სავაჭრო ქსელებთან შეთანხმებით ან მუქარის გზით კონკურენტ ეკონომიკურ აგენტებს საშუალებას არ აძლევს სარეალიზაციოდ მსხვილ ქსელებში შეიტანონ პროდუქცია. ამ კუთხით მნიშვნელოვანია, დადგინდეს რამდენად შეუძლია სს „ბაშკირეთის სოდის კომპანიას“ ერთპიროვნულად გადაწყვიტოს სავაჭრო ქსელებში პროდუქციის განთავსების საკითხი, ვინაიდან, ამას განსაზღვრავენ თავად სავაჭრო ქსელები. ამ საკითხს დიდი მნიშვნელობა აქვს სწორედ იქიდან გამომდინარე, რომ როგორც აღინიშნა ამ მუხლის შემადგენლობის არსებობისათვის გადაწყვეტია დომინანტური მდგომარეობის მქონე სუბიექტის ერთპიროვნული ქმედება. აღსანიშნავია, რომ მომჩივანი ვერ ადასტურებს, თუ რა გავლენა აქვს მოპასუხის დომინანტურ პოზიციას იმაზე, რომ მომჩივნის პროდუქცია არ არის წარმოდგენილი კონკრეტულ სავაჭრო ქსელებში. მომჩივნის მიერ წარმოდგენილი დოკუმენტებით არ დასტურდება მოპასუხის ქმედება, რომელიც შესაძლოა წარმოადგენდეს დომინანტური მდგომარეობის ბოროტად გამოყენებას. მომჩივანი მიუთითებს, რომ თავად ფაქტი, რომ მისი პროდუქცია არ არის განთავსებული მსხვილი სავაჭრო ქსელების უმრავლესობაში, ამტკიცებს მოპასუხის მხრიდან კანონის მე-6 მუხლით გათვალისწინებული ქმედების არსებობას, რაც ვერ იქნება გაზიარებული, ვინაიდან, მუხლის შემადგენლობის არსებობისათვის აუცილებელია სახეზე იყოს მოპასუხის ქმედება, რომლის შედეგად იქნებოდა ეს ფაქტი. მომჩივანმა წარმოადგინა მხოლოდ იმის ამსახველი ფოტომასალა, რომ საკვების სოდის თაროების დიდი ნაწილი დაკავებული აქვს მოპასუხის პროდუქციას, რაც ვერ ადასტურებს დომინანტური მდგომარეობის ბოროტად გამოყენების ფაქტს. ამდენად, სააგენტო მიუთითებს, რომ მომჩივანმა ვერ შეძლო სათანადო მტკიცებულებები წარმოედგინა გონივრული ეჭვის სტანდარტის დასაკმაყოფილებლად. საყურადღებოა, რომ მომჩივანი თავადაც აპელირებს არა მოპასუხის ცალმხრივ ქმედებებზე, არამედ აცხადებს, რომ მოპასუხე გავლენას ახდენს სავაჭრო ქსელების მიერ მიღებულ გადაწყვეტილებებზე, რაც გარკვეულ შემთხვევებში გამოიხატება მხარეთა შორის შეთანხმებაში, ხოლო სხვა შემთხვევებში მუქარაში. ამასთან, მტკიცებულება არც ამ ნაწილში წარმოუდგენია მომჩივანს.

ყოველივე ზემოთ აღნიშნულიდან გამომდინარე, ფაქტობრივი და სამართლებრივი გარემოებების ანალიზის შედეგად, სააგენტო მიიჩნევს, რომ კანონის მე-6 მუხლთან მიმართებით საჩივარი ვერ აკმაყოფილებს მატერიალური დასაშვებობის სტანდარტებს, კერძოდ, არ არსებობს შესაბამისი სამართლებრივი საფუძველი, სახეზე არ არის სადავო ნორმის შემადგენლობა და კონკურენციის კანონმდებლობის სავარაუდო დარღვევის გონივრული ეჭვი, რის გამოც, სააგენტო მოკვლევის დაწყებას მიზანშეუწონლად მიიჩნევს.

3.3 შეფასება კანონის მე-7 მუხლის სავარაუდო დარღვევასთან მიმართებით

იმისათვის რომ დადგინდეს კანონის მე-7 მუხლის დარღვევას აქვს თუ არა ადგილი, ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში სააგენტო აფასებს, თუ რამდენად არის დაკმაყოფილებული აღნიშნული მუხლის წინაპირობები. დასახელებული ნორმის წინაპირობები კი დაკმაყოფილებულია მხოლოდ მაშინ, როდესაც ეკონომიკური აგენტების ან აგენტთა ასოციაციის მიერ დადებულ ხელშეკრულებას, მიღებულ გადაწყვეტილებას ან

განხორციელებულ შეთანხმებულ ქმედებას, მიზნის ანდა შედეგის სახით აქვს კონკურენციის შეზღუდვა, დაუშვებლობა ან/და აკრძალვა. ამასთანავე, როგორც უკვე აღინიშნა, სადავო ქმედება შესაძლოა ჩადენილ იქნეს მინიმუმ ორი აგენტის მიერ განხორციელებული კონკურენციის საწინააღმდეგო შეთანხმებით. იმისათვის, რომ დადგინდეს ეკონომიკური აგენტების ან ეკონომიკურ აგენტთა ასოციაციის მიერ „კონკურენციის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-7 მუხლის დარღვევის ფაქტი, საჭიროა შემდეგი ელემენტების/პირობების/გარემოებების ერთობლივად არსებობა:

ა) ეკონომიკური აგენტები ან ეკონომიკურ აგენტთა ასოციაცია;

ბ) ეკონომიკურ აგენტებს შორის ან ეკონომიკურ აგენტთა ასოციაციის ფარგლებში დადებული ხელშეკრულება, მიღებული გადაწყვეტილება ან განხორციელებული შეთანხმებული ქმედება;

გ) დადებული ხელშეკრულების, მიღებული გადაწყვეტილების ან განხორციელებული შეთანხმებული ქმედების მიზანი ან შედეგია შესაბამის ბაზარზე კონკურენციის შეზღუდვა, დაუშვებლობა ან/და აკრძალვა.

მომჩივანი არ ასახელებს იმ სუბიექტებს, რომელთა შორისაც შესაძლოა ადგილი ჰქონდეს კანონის მე-7 მუხლით გათვალისწინებულ ქმედებას. იგი მიუთითებს მხოლოდ სს „ბაშკირეთის სოლის კომპანიაზე“ და სხვა მხარეს არ ასახელებს. ამასთან, იგი თავად უთითებს, რომ ვერ მოხდება მე-7 მუხლის გამოყენება. დამატებით, იმ ფაქტის გათვალისწინებით, რომ მომჩივანმა მის მიერ წარმოდგენილ დაზუსტებულ საჩივარში კანონის მე-7 მუხლის შესაძლო დარღვევაზე აღარ მიუთითა. არსებული მოცემულობით არც ამ მუხლით განსაზღვრული ქმედების შემადგენლობა არის სახეზე, ვინაიდან არ არსებობს მუხლის სუბიექტები (ორი ან მეტი ეკონომიკური აგენტი). გამომდინარე იქედან, რომ მომჩივანი განიხილება მხარედ და მას ეკისრება მტკიცების ტვირთი, შპს „სანტრეიდის“ ვალდებულებაა შესაბამისი მტკიცებულებების წარმოდგენა, რაც მისი მხრიდან არ განხორციელებულა.

3.4 შეფასება კანონის მე-11³ მუხლის სავარაუდო დარღვევასთან მიმართებით

წარმოდგენილი საჩივრის მეორე ნაწილში, აგრეთვე საუბარია მოპასუხის მიერ კანონის 11³ მუხლის მე-2 პუნქტის „გ“ ქვეპუნქტის სავარაუდო დარღვევის ფაქტზე, კერძოდ, საჩივრის ავტორი მიუთითებს, რომ მოპასუხე ეკონომიკური აგენტის მიერ სააგენტოში საჩივრის წარდგენა წარმოადგენს მისთვის რეპუტაციის შელახვას, მის უსაფუძვლო კრიტიკას ან დისკრედიტაციას.

საჩივრის ავტორი უთითებს კანონის 11³ მუხლის „გ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებულ დარღვევაზე. შესაბამისად, აღნიშნულ მუხლთან მიმართებითაც, საჩივრის დასაშვებად ცნობისა და მოკვლევის დაწყებისთვის საჭიროა:

ა) კანონის 11³ მუხლით დადგენილი პირობების ერთობლივად არსებობა;

ბ) გონივრული ეჭვის სტანდარტის დაკმაყოფილება.

ა) „კონკურენციის შესახებ“ საქართველოს კანონის (შემდეგში - კანონი) 11³ მუხლი კრძალავს არაკეთილსინდისიერ კონკურენციას და არაკეთილსინდისიერ კონკურენციად

მიიჩნევს ეკონომიკური აგენტის ისეთ ქმედებას, რომელიც ეწინააღმდეგება საქმიანი ეთიკის ნორმებს და ლახავს კონკურენტთა და მომხმარებელთა ინტერესებს. ამავდროულად, მუხლი განსაზღვრავს ქმედებების კონკრეტულ შემადგენლობებს. შესაბამისად, კანონის 11³ მუხლის მიზნებისათვის, ეკონომიკური აგენტის ქმედების არაკეთილსინდისიერ კონკურენციად მიჩნევისათვის, საჭიროა შემდეგი პირობების ერთობლივად არსებობა:

- i. ქმედება
- ii. ქმედების საქმიანი ეთიკის ნორმების საწინააღმდეგო ხასიათი;
- iii. ქმედება უნდა ლახავდეს კონკურენტთა ინტერესებს;
- iv. ქმედება უნდა ლახავდეს მომხმარებლის ინტერესებს.

ქმედება - ეკონომიკური აგენტის მიერ კონკურენტის რეპუტაციის შელახვა (საწარმოზე, პროდუქციაზე, სამეწარმეო საქმიანობასა და სავაჭრო საქმიანობაზე არასწორი წარმოდგენის შექმნა), მისი უსაფუძვლო კრიტიკა ან დისკრედიტაცია;

წინააღმდეგობა საქმიანი ეთიკის ნორმებთან - „კონკურენციის შესახებ“ საქართველოს კანონი, ისევე როგორც, ზოგადად, ქართული კანონმდებლობა, არ განმარტავს, თუ კონკრეტულად რა მოიაზრება „საქმიანი ეთიკის ნორმებში“. თუმცა, საქართველოში კერძოსამართლებრივი ურთიერთობები ეფუძნება კეთილსინდისიერების პრინციპს. სააგენტო აღნიშნავს, რომ საქმიანი ეთიკის ნორმები ირღვევა, როდესაც ეკონომიკური აგენტის ქცევა ეწინააღმდეგება კეთილსინდისიერების პრინციპს. ამავდროულად, სააგენტო აღნიშნულ კრიტერიუმს აფასებს ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში. როგორც საქართველოს უზენაესი სასამართლოს განმარტავს, ზოგადად, ყველა მართლწესრიგი სამართლის სუბიექტთა ქცევის წესს კეთილსინდისიერების პრინციპზე აფუძნებს და ამ პრინციპს ნორმატიულ კონცეფციად განიხილავს. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის მე-8 მუხლის მე-3 ნაწილის შესაბამისად, სამართლებრივი ურთიერთობის მონაწილენი ვალდებული არიან, კეთილსინდისიერად განახორციელონ თავიანთი უფლებები და მოვალეობები. კეთილსინდისიერების პრინციპი უმეტესწილად დაკავშირებულია მორალურ სტანდარტებთან. კეთილსინდისიერება ნიშნავს გულწრფელობას, მიუკერძოებლობას, ობიექტურობას, სამართლიანობასა და სხვა¹⁰.

კონკურენტი ეკონომიკური აგენტების ინტერესების შელახვა - კანონის მე-3 მუხლის „გ“ ქვეპუნქტის თანახმად, კონკურენტი ეკონომიკური აგენტად მიიჩნევა შესაბამის ბაზარზე მოქმედი ან პოტენციური ეკონომიკური აგენტი, ხოლო იმავე მუხლის „დ“ ქვეპუნქტის მიხედვით, პოტენციური კონკურენტი ეკონომიკური აგენტი არის დაინტერესებული ეკონომიკური აგენტი, რომელსაც აქვს დასაბუთებული განზრახვა შესაბამის ბაზარზე შესასვლელად. შესაბამისად, კონკურენტი ეკონომიკური აგენტის ინტერესების შელახვად ჩაითვლება ნებისმიერი ქმედება, რომელიც რაიმე ფორმით ზიანს აყენებს იმავე შესაბამის ბაზარზე ამჟამად მოქმედ ან პოტენციურ ეკონომიკურ აგენტს.

მომხმარებელთა ინტერესების შელახვა - „კონკურენციის შესახებ“ საქართველოს კანონი არ იცნობს სპეციალურ ცნებას „მომხმარებელი“, თუმცა აღნიშნული ტერმინი განმარტებულია „ბაზრის ანალიზის მეთოდური მითითებების დამტკიცების თაობაზე“

¹⁰ საქართველოს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილება, საქმე №ს-1184-1145-2016, 17.02.2017.

კონკურენციის სააგენტოს თავმჯდომარის 2020 წლის 23 ოქტომბრის №37 ბრძანებით დამტკიცებული მითითებების მე-2 მუხლის პირველი პუნქტის „ვ“ ქვეპუნქტში. კერძოდ, მომხმარებელი არის პირი, რომელიც პირადი მოხმარების ან სამეწარმეო მიზნებისათვის იძენს საქონელს/მომსახურებას. ამდენად, კონკურენციის კანონმდებლობა მომხმარებლად მიიჩნევს როგორც ფიზიკურ ასევე, იურიდიულ პირს. ქართული კანონმდებლობისგან განსხვავებით, ევროკავშირის კანონმდებლობა, კერძოდ, 2005 წლის 11 მაისის ევროპარლამენტისა და საბჭოს 2005/29/EC დირექტივა „შიდა ბაზარზე კომპანიასა და მომხმარებელს შორის არასამართლიანი სავაჭრო პრაქტიკის შესახებ“, მომხმარებელს განმარტავს, როგორც „ნებისმიერ ფიზიკურ პირს, რომელიც ამ დირექტივით გათვალისწინებულ კომერციულ პრაქტიკაში მოქმედებს მისი სავაჭრო, ბიზნეს, სახელოსნო ან პროფესიული ინტერესების გარეშე“ (მუხლი 2(a)).¹¹

ბ) როგორც ზემოთ აღინიშნა, სააგენტო საჩივრის მატერიალური დასაშვებობის ეტაპზე ამოწმებს არსებობს თუ არა საქმის მოკვლევის დაწყებაზე უარის თქმის კანონმდებლობით განსაზღვრული საფუძვლები და წარმოიშვება თუ არა გონივრული ეჭვი სავარაუდო დარღვევის არსებობის თაობაზე. შესაბამისად, საჩივარში მითითებულ კანონის 11³ მუხლის სავარაუდო დარღვევაზე მოკვლევის დასაწყების აუცილებელ პირობასაც წარმოადგენს გონივრული ეჭვის სამართლებრივი სტანდარტის დაკმაყოფილება. ყოველი კონკრეტული საჩივრის შემთხვევაში, საქმის მოკვლევის დაწყება შესაძლებელია მხოლოდ მაშინ, თუ სააგენტოს ხელთ არსებული ინფორმაცია/დოკუმენტაცია აკმაყოფილებს ამ სტანდარტს.

როგორც უკვე აღინიშნა, მომჩივანს ეკისრება მტკიცების ტვირთი და იგი ვალდებულია საჩივარში მითითებული გარემოებების დასადასტურებლად წარმოადგინოს შესაბამისი მტკიცებულებები, რაც სააგენტოს შეფასებით, მოცემულ შემთხვევაშიც არ არის სახეზე. მომჩივნის მიერ მტკიცებულების სახით წარმოდგენილ იქნა მხოლოდ სააგენტოში 2023 წლის ოქტომბრის თვეში რეგისტრირებული სს „ბაშკირეთის სოდის კომპანიის“ საჩივარი, რომლის საფუძველზეც სააგენტომ დაიწყო საქმის მოკვლევა. მომჩივანი აცხადებს, რომ მას სწორედ ამ საჩივრის წარდგენითა და მასში მითითებული ფაქტების მტკიცებით შეეღობა რეპუტაცია და ადგილი აქვს მის მიმართ უსაფუძვლო კრიტიკასა და დისკრედიტაციას.

არაკეთილსინდისიერი კონკურენციისაგან დაცვა უფლებების ასეთი სახით მინიჭებას კი არ ემყარება, არამედ მოსაზრებას (იქნება ის დაფიქსირებული თუ აღიარებული როგორც უფლების ზოგადი პრინციპი), რომ ქმედებანი, რომლებიც მკვეთრად ეწინააღმდეგება საყოველთაოდ მიღებულ პატიოსან კომერციულ პრაქტიკას, დაუშვებელია. პირმა, რომელსაც მიაჩნია, რომ მას ცილი დასწამეს, უნდა დაასაბუთოს გავრცელებული ფაქტების მცდარობა და ზიანის მიყენების ფაქტი.

განსახილველ შემთხვევაში მომჩივანი მიუთითებს, რომ სს „ბაშკირეთის სოდის კომპანიის“ მიერ შპს „სანტრეიდის“ წინააღმდეგ საჩივრის წარდგენა წარმოადგენს მისთვის რეპუტაციის შელახვას, უსაფუძვლო კრიტიკასა და დისკრედიტაციას. როგორც უკვე

¹¹ ანალოგიური მიდგომა გამოყენებულია სააგენტოს თავმჯდომარის 2017 წლის 19 ივლისის N04/186, 2016 წლის 28 მარტის №41 და 2022 წლის 20 სექტემბრის №04/193 ბრძანებებით დამტკიცებულ გადაწყვეტილებებში.

აღინიშნა, ამ მუხლის შემადგენლობის არსებობისათვის აუცილებელია არსებობდეს მომხმარებლის ინტერესების შელახვის გონივრული ეჭვი, რაც ვერ დასტურდება მომჩივნის მიერ წარმოდგენილი მტკიცებულებებით. თუმცა, მომჩივანს იმის დამადასტურებელი მტკიცებულება არ წარმოუდგენია, რომ სს „ბაშკირეთის სოდის კომპანიის“ მიერ საჯაროდ გავრცელდა მცდარი ინფორმაცია და ამან მიაღწია მომხმარებლამდე, რამაც მომხმარებელი შეიყვანა შეცდომაში, ხოლო მას რეპუტაცია შეულახა. მხოლოდ სააგენტოში საჩივრის წარდგენა თავისთავად ვერ იქნება მიჩნეული საკმარისად ამ შემადგენლობის არსებობისათვის, წინააღმდეგ შემთხვევაში შინაარსი გამოეცლებოდა საჩივრის, როგორც უფლების დაცვის საშუალების, არსს. სააგენტოსთვის საჩივრით მიმართვა წარმოადგენს ეკონომიკური აგენტის უფლებას დაიცვას მისთვის კანონით მინიჭებული უფლებები და ინტერესები, ხოლო საჩივარში მითითებული მოთხოვნის დაკმაყოფილება ან მასზე უარის თქმა და კონკრეტული შედეგის განსაზღვრა დამოკიდებულია კონკრეტული წარმოების ფარგლებში ფაქტობრივი გარემოებების ყოველმხრივ კვლევაზე, ნორმით გათვალისწინებული შემადგენლობის დადგენაზე და სხვა. მომჩივნის მხრიდან არანაირი მტკიცებულება არ არის წარმოდგენილი რაც წარმოშობდა გონივრულ ეჭვს იმის თაობაზე, რომ მომხმარებელს ზიანი მიადგა, ვინაიდან, არ დასტურდება თავად მცდარი ინფორმაციის გავრცელებისა და მისი მომხმარებლამდე მიღწევის ფაქტი.

როგორც უკვე აღინიშნა, სააგენტოს უფლება აქვს, ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში განსაზღვროს, აკმაყოფილებს თუ არა საჩივარი და მასში მითითებული ფაქტობრივი გარემოებები კონკურენციის შესახებ საქართველოს კანონმდებლობის დარღვევის გონივრული ეჭვის სამართლებრივ სტანდარტს. სააგენტო აღნიშნული მიზნით აფასებს საჩივარში მოცემულ ინფორმაციას და დასაშვებობის შესახებ გადაწყვეტილების მიღებისას ითვალისწინებს საჩივრის დასაბუთებულობას. აღსანიშნავია, ასევე, ის ფაქტი, რომ საჩივრის დასაშვებობის საკითხის განხილვისას სააგენტო შეზღუდულია ამ საჩივრის შინაარსით. მომჩივანს აქვს შესაბამისი მტკიცებულებების წარმოდგენის ვალდებულება და მას ეკისრება საჩივრის დასაბუთებულობის ვალდებულება. დასაშვებობის შესახებ გადაწყვეტილების მიღებისას სააგენტო მხედველობაში იღებს მომჩივნის და მოპასუხის მიერ წარმოდგენილ არგუმენტებსა და მტკიცებულებებს და მათი ყოველმხრივი ანალიზის ადგენს, აკმაყოფილებს თუ არა საჩივარი გონივრული ეჭვის სტანდარტს.

სააგენტოს შეფასებით კანონის 11³ მუხლის სავარაუდო დარღვევასთან მიმართებითაც საჩივრის ავტორის მიერ წარმოდგენილი ინფორმაციით/მტკიცებულებებით ვერ ხერხდება საჩივრის მატერიალური დასაშვებობის სტანდარტის მოთხოვნების დაკმაყოფილება. შესაბამისად, არ არსებობს სავარაუდო დარღვევის თაობაზე გონივრული ეჭვი, რის გამოც, სააგენტო მოკვლევის დაწყებას მიზანშეუწონლად მიიჩნევს.

სარეზოლუციო ნაწილი

„კონკურენციის შესახებ“ საქართველოს კანონის 17¹ მუხლის მე-2 და მე-4 პუნქტების, 23-ე მუხლის პირველი პუნქტის, 24-ე მუხლის „ბ“ ქვეპუნქტის, „საჩივრის ფორმის, მისი წარდგენის წესის და საჩივრის დასაშვებობასთან დაკავშირებული პროცედურისა და ვადების დამტკიცების თაობაზე“ სააგენტოს თავმჯდომარის 2020 წლის 23 ოქტომბრის №38 ბრძანებით დამტკიცებული პროცედურის მე-7 მუხლის პირველი

პუნქტის, მე-13 მუხლის პირველი და მეორე პუნქტებისა და მე-3 პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტის შესაბამისად,

სააგენტომ დაადგინა:

1. შპს „სანტრეიდის“ (ს/ნ: 406049903) 2023 წლის 25 დეკემბრის (სააგენტოში რეგ. N01/4469) საჩივარი არ იქნეს დასაშვებად ცნობილი;
2. მომჩივანს უარი ეთქვას წარმოდგენილი საჩივრის საფუძველზე საქმის მოკვლევის დაწყებაზე;
3. წინამდებარე გადაწყვეტილება ეცნობოს მომჩივან და მოპასუხე მხარეებს;
4. გადაწყვეტილება მისი მიღებიდან 10 (ათი) სამუშაო დღის ვადაში გამოქვეყნდეს სააგენტოს ოფიციალურ ვებგვერდზე, კონფიდენციალური ინფორმაციის დაცვით;
5. ამ ბრძანების გასაჩივრება შესაძლებელია საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით წინამდებარე აქტის ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში თბილისის საქალაქო სასამართლოში (მის.: ქ. თბილისი, დავით აღმაშენებლის ხეივანი N64);
6. ეს ბრძანება ამოქმედდეს ხელმოწერისთანავე.

ირაკლი ლექვიანიძე

თავმჯდომარე

